

12.09.2016

Sj/1

§ 779

V 28.9.2016, Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite kahdessa osoitteessa asuvien erityisoppilaiden koulukuljetuksista

HEL 2015-011010 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Hannu Oskalan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Nuutti Hyttisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nuutti Hyttinen ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta koulukuljetuksiin oikeutetuille erityislapsille, jotka asuvat osan ajasta toisen vanhemman luona, järjestettäisiin koulukuljetus myös etävanhemman luona.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että aloite on palautettu 16.5.2016, § 468 uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupungin tulee selvittää, kuinka moni erityiskuljetuksen piirissä olevista lapsista asuu kahdessa osoitteessa ja kuinka koulupäivät jakautuvat eri osoitteiden kesken. Samalla

tulee selvittää, kuinka paljon lisäkustannuksia erityiskuljetuksen laajentaminen maksaisi kaupungille. Kaupunginhallitus viittaa opetuslautakunnan antamaan lausuntoon ja toteaa, että opetusvirasto on sen jälkeen selvittänyt kaupunginhallituksen edellyttämät seikat.

Perusopetuslaissa kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu asumiseen. Opetus on järjestettävä siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Oppilaan lähikoulu osoitetaan asuinosoitteen perusteella, jonka mukaan määräytyy myös oikeus perusopetuslain 32 §:n mukaiseen koulumatkaetuuteen.

Yhteishuoltajuudessa lapsen asuminen määräytyy lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain nojalla. Lapsi asuu aina toisen vanhemman luona, vaikka käytännössä oleskelu- ja tapaamisoikeusjärjestelyt voivat olla niin laajoja, että lapsi todellisuudessa asuu kahdessa paikassa.

Helsingissä taksikuljetus voidaan myöntää niille oppilaille, jotka eivät selviydy koulumatkastaan julkisilla liikennevälineillä psykologin, koulukuraattorin tai lääkärin lausunnon perusteella. Henkilökohtainen koulukuljetus voidaan myöntää vain lääkärin lausunnon perusteella. Se, että oppilas on erityisopetuksessa, ei siten pelkästään oikeuta taksikuljetukseen.

Erityiskuljetuksen piirissä on tällä hetkellä 1040 oppilasta, joista 249 oppilaan huoltajat asuvat kahdessa eri osoitteessa. Vähintään noin 24 % oppilaista tarvitsisi kuljetusta kahteen osoitteeseen.

Opetusvirasto on kilpailuttanut kuljetukset ja yhden koulun oppilaita voi kuljettaa useampi yrittäjä. Sopimuksen mukaan kuljetusyritys vastaa kuljetusten reitittämisestä. Reittien suunnittelussa huomioidaan oppilaiden kuljetustarpeet, turvallisuus ja koulujen lukujärjestykset.

Kuljetusta tarvitsevien lasten perheiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Lapsi voi asua etävanhemman luona harvemmin kuin vuoroviikoin ja se voi vaihdella kuukausittain. Toinen vanhempi voi asua toisessa kaupungissa

Kuljetusten kokonaiskustannus on kahtena edellisenä vuonna ollut noin 5 miljoonaa euroa vuodessa. Yhteiskuljetuksen keskimääräinen hinta oppilasta kohden on noin 30 euroa päivässä ja henkilökohtaisen kuljetuksen noin 70 euroa päivässä. Kustannusvaikutuksia on arvioitu yhdessä palveluntuottajien kanssa. Kahteen osoitteeseen kuljettaminen aiheuttaa palveluntuottajalle merkittäviä muutoksia kalustoon, henkilöstöön ja reititykseen. Tarvitaan enemmän autoja, kuljettajia ja reititys

12.09.2016

Sj/1

monimutkaistuu. Tämän arvioidaan tuovan jopa 35 %:n kasvun kuljetushintoihin. Tämä tarkoittaa vähintään 1,9 miljoonan euron kustannusten kasvua opetusvirastolle. Noin 45 oppilaan toinen huoltaja asuu Helsingin ulkopuolella ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta kuljetusta ei voisi rajata ainoastaan Helsinkiin. Helsingin ulkopuolelle kuljettaminen lisäisi arvioituja kustannusvaikutuksia.

Opetusvirastossa ei voida ennakoida, kuinka koulupäivät jakautuisivat eri osoitteiden kesken, koska yhteishuoltajuudessa huoltajat päättävät lasten asumisesta.

Nykyinen kuljetus perustuu vakiokuljetusmalliin, joka lisää lasten turvallisuutta, koska lapset tuntevat kuljettajan. Yhden lapsen kuljettaminen kahteen osoitteeseen tekisi lähes mahdottomaksi nykyisen vakiokuljettajiin perustuvan mallin toteuttamisen.

Korkein hallinto-oikeus on antamassaan päätöksessään todennut, ettei kunnalla ollut lapsen oleskellessa sen vanhemman luona, jonka luona ei asu, velvollisuutta järjestää hänelle maksutonta koulukuljetusta tai myöntää kuljettamistaan tai saattamistaan varten riittävää avustusta asuinosoitteen perusteella osoitettuun koulupaikkaan.

Opetuslautakunta on lausunnossaan arvioinut, ettei kuljetusten laajentaminen oppilaan toiseen osoitteeseen ole tässä taloudellisessa tilanteessa mahdollista.

Kaupunginhallitus pitää esitettyä selvitystä riittävänä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.05.2016 § 468

HEL 2015-011010 T 00 00 03

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

12.09.2016

Sj/1

Päätös

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

16.05.2016 Palautettiin

Palautusehdotus:
Mika Raatikainen:

Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupungin tulee selvittää kuinka moni erityiskuljetuksen piirissä olevista lapsista asuu kahdessa osoitteessa ja kuinka koulupäivät jakautuvat eri osoitteiden kesken. Samalla tulee selvittää, kuinka paljon lisäkustannuksia erityiskuljetuksen laajentaminen maksaisi kaupungille.

Kannattaja: Laura Rissanen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

09.05.2016 Pöydälle

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Opetuslautakunta 02.02.2016 § 11

HEL 2015-011010 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että erityislapsille, jotka asuvat osan ajasta toisen vanhemman luona, järjestettäisiin koulukuljetus myös etävanhemman luota. Tilanne on haasteellinen näille perheille ja asia on noussut esille aikaisemminkin.

Koulukuljetusta tarvitsevien lasten perheiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Myös lapsen asuminen toisen vanhemman luona voi kuukaudessa vaihdella, joka hankaloittaisi kuljetusjärjestelyjä. Eroperheistä toinen vanhempi voi asua myös Helsingin ulkopuolella.

Opetusvirasto ei saa rekistereistä tietoa, kuinka moni erityisluokalla ja erityiskuljetuksessa oleva asuu tällaisissa perheissä, joten mahdollisia kustannusvaikutuksia on vaikea arvioida.

Erityiskuljetusten piirissä on tällä hetkellä 1 100 oppilasta, joita hoitaa 7 eri kuljetusyriytystä. Kuljetukset on kilpailutettu ja sopimuksen mukaan kuljetusyriytys vastaa kuljetusten reitittämisestä. Koulun oppilaita voi kuljettaa useampi yrittäjä. Koulukuljetusten reititysten suunnittelussa joudutaan ottamaan huomioon oppilaiden kuljetustarpeet sekä koulujen lukujärjestykset ja niissä tapahtuvat muutokset. Lisäksi oppilaiden koulukuljetusten reititys on toteutettava aina ottamalla huomioon mm. turvallisuusnäkökohdat.

Mahdollisuus hakea oppilasta myös toisesta osoitteesta lisää entisestään kuljetuksissa huomioon otettavien muuttujien määrää ja tämä voi edelleen venyttää kuljetusaikaa, heikentää kuljetusten laatua ja mahdollisuutta esim. vakiokuljettajiin. Kuljetusten tarjoajat arvioivat mahdollisen muutoksen lisäävän koulukuljetuksista aiheutuvia kustannuksia 10 prosentista jopa 30 prosenttiin. Vuoden 2016 tulosbudjetissa eikä voimassa olevissa sopimuksissa ole varauduttu koulukuljetusten laajentamiseen.

Koulukuljetusten kokonaiskustannus oli vuonna 2014 n. 5 miljoonaa euroa. Alustavan tiedon mukaan vuonna 2015 taksikuljetusten kustannuksiin käytettiin arvioilta noin 5 miljoonaa euroa. Yhteiskuljetuksen keskimääräinen hinta oppilasta kohden on n. 30 euroa päivässä. Henkilökohtaisen kuljetuksen hinta puolestaan on n. 70 euroa päivässä oppilasta kohden.

Perusopetuslaissa kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu asumiseen (4 §). Opetus on järjestettävä siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Oppilaan lähikoulu osoitetaan asuinosoitteen perusteella (6 §), jonka mukaan määräytyy myös oikeus 32 §:n mukaiseen koulumatkaetuuteen. Yhteishuoltajuudessa lapsen asuminen määräytyy lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain nojalla. Mainittu laki lähtee siitä, että lapsi asuu aina toisen vanhemman luona, vaikka käytännössä oleskelu/tapaamisoikeusjärjestelyt voivat olla niin laajoja, että vaikuttaa siltä, että lapsi asuu kahdessa paikassa. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 7 § ja 9 §)

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun mukaan kunnalla ei ollut lapsenoleskellessa sen vanhemman luona, jonka luona ei asu, velvollisuutta perusopetuslain 32 §:n nojalla järjestää hänelle maksutonta koulukuljetusta tai myöntää hänen kuljettamistaan tai saattamistaan varten

12.09.2016

Sj/1

riittävää avustusta kunnan lapsen asuinosoitteen perusteella osoittamaan koulupaikkaan. Edelleen KHO:n ratkaisun mukaan tämä, ei loukannut perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaista oikeutta maksuttomaan perusopetukseen eikä lapsen oikeutta tavata sitä vanhempansa, jonka luona ei asu.

Edellä todetun perusteella kaupungilla ei ole velvollisuutta järjestää oppilaidenkuljetuksia sen vanhemman luota, jossa lapsi ei asu. Taksikuljetus voidaan Helsingissä myöntää niille oppilaille, jotka eivät selviydy koulumatkastaan julkisilla liikennevälineillä psykologin, koulukuraattorin tai lääkärinlausunnon perusteella. Henkilökohtainen koulukuljetus voidaan myöntää vain lääkärinlausunnon perusteella. Se, että oppilas on erityisopetuksessa, ei pelkästään oikeuta esim. taksikuljetukseen.

Edellä todetun perusteella opetuslautakunta katsoo, että tässä taloudellisessa tilanteessa koulukuljetusten laajentaminen oppilaan toiseen osoitteeseen ei ole mahdollista.

Käsittely

02.02.2016 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Jäsen Jalovaara ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Kannattajat jäsenet Hertzberg, Nyman

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Jäsen Jalovaaran palautusehdotus

Jaa-äännet: 6

jäsenet Korolainen, Nordman, Palm, Raittinen, Sazonov, puheenjohtaja Krohn

Ei-äännet: 4

jäsenet Hertzberg, Jalovaara, Nyman, Rode

Tyhjä: 1

jäsen Leoni

Opetuslautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 6-4 (1 tyhjä).

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

12.09.2016

Sj/1

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ulla-Maija Vähäsarja, aluepäällikkö, puhelin: 310 71764
ulla-maija.vahasarja(a)hel.fi